Ο άνθρωπος 'βασιλιάς' της Φύσεως; (Πρωτοπρ. Γεώργιος Αναγνωστόπουλος, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, Δημοκρίτειου Παν/μίου Θράκης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 22 Ιανουαρίου, 2006

Επεξεργασμένο απόσπασμα από το βιβλίο 'Η Φύση της Φύσεως και το αφύσικο της φυσικότητας' που διανέμεται στα πλαίσια του μαθήματος Περιβαλλοντική Ηθική στους πρωτοετείς φοιτητές του Τμ. Μηχανικών Περιβάλλοντος ΔΠΘ.

"*Έχει ανέβει, και ανεβαίνει συνεχώς, τόσο πολύ τις βαθμίδες της προόδου, που η πτώση του γίνεται καταστροφική. Τρέχει τόσο γρήγορα, που δεν προλαβαίνει να σκεφθεί την πορεία του. Καλλιεργεί συνθήκες ευνοϊκές για την ευζωία του, και έρχεται αντιμέτωπος με νεοφανείς απειλές (aids, κίνδυνοι λόγω μείωσης του όζοντος, κ.λπ.). Αναπτύσσει τη λογική, και αναφύονται άπειροι παραλογισμοί. Κυνηγάει τη ζωή, και έρχεται απροσδόκητα αντιμέτωπος με το θάνατο. Γίνεται «βασιλιάς» της φύσης και δούλος των δημιουργημάτων του.*"

Ο λόγος του ανθρώπου (ως σκέψη και ομιλία), η ελευθερία του, η κοινωνικότητά του, η δημιουργικότητά του και τα λοιπά του χαρίσματα του έδωσαν τη δυνατότητα να προχωρήσει σε άπειρες ανακαλύψεις. Μία από τις πιο εντυπωσιακές ανακαλύψεις είναι η ανακάλυψη της σύγχρονης επιστήμης.
Με την επιστήμη και την τεχνική -εφαρμοσμένη επιστήμη- ο δυτικός άνθρωπος δημιούργησε ένα νέο κόσμο επί του «φυσικού» κόσμου.
Τους τέσσερις τελευταίους αιώνες, και ακόμη περισσότερο στο 19ο και 20ο αιώνα, η επιστήμη και η τεχνική προχώρησαν σε καινοφανείς δημιουργίες, μάλιστα δε σε τέτοιο βαθμό, που μερικές φορές ελάχιστη ομοιότητα αναγνωρίζουμε μεταξύ του σημερινού (τεχνικού) περιβάλλοντος και του φυσικού περιβάλλοντος.
Προχωρώντας σε ορισμένες περιοχές του πλανήτη μας, π.χ. στο Manhattan, ή σε ορισμένους χώρους σύγχρονων επιστημονικών Ιδρυμάτων και συγκρίνοντάς τα με τη φύση, συνειδητοποιεί κανείς ότι η σύγχρονη πραγματικότητα, που προήλθε από τις δημιουργικές (νοερές και σωματικές) δυνάμεις του ανθρώπου, είναι μία δημιουργία εξόχως αυτονομημένη από τη φυσική πραγματικότητα.
Η κατάκτηση της γης, της θάλασσας και του διαστήματος, οι απόπειρες να ανασυγκροτήσουμε το παρελθόν και να προδιαγράψουμε το μέλλον, η δυνατότητα να

καταστρέψουμε τη βιόσφαιρα μέσω ενός πυρηνικού πολέμου ή να την αλλοιώσουμε μέσω των καταστροφικών παρενεργειών της τεχνολογίας, η εκμηδένιση των διαχωριστικών αποστάσεων με τη χρήση των σύγχρονων τηλεπικοινωνιακών και μεταφορικών μέσων, η διείσδυση στο μικρόκοσμο του αοράτως μικρού και του ακαταλήπτως μεγάλου, καθώς και η τεχνική διαχείριση του κοινωνικού σώματος έχουν οδηγήσει τον άνθρωπο σε μία θέση ιδιαζόντως υψηλή και ταυτόχρονα εξόχως κρίσιμη.
Έχει ανέβει, και ανεβαίνει συνεχώς, τόσο πολύ τις βαθμίδες της προόδου, που η πτώση του γίνεται καταστροφική. Τρέχει τόσο γρήγορα, που δεν προλαβαίνει να σκεφθεί την πορεία του. Καλλιεργεί συνθήκες ευνοϊκές για την ευζωία του, και έρχεται αντιμέτωπος με νεοφανείς απειλές (aids, κίνδυνοι λόγω μείωσης του όζοντος, κ.λπ.). Αναπτύσσει τη λογική, και αναφύονται άπειροι παραλογισμοί. Κυνηγάει τη ζωή, και έρχεται απροσδόκητα αντιμέτωπος με το θάνατο. Γίνεται «βασιλιάς» της φύσης και δούλος των δημιουργημάτων του.
Ο σύγχρονος πολιτισμός έχει κάνει φανερές τις εξαίρετες δημιουργικές δυνάμεις του ανθρώπου. Αλλά οι σύμφυτοι κίνδυνοι που προκύπτουν μέσα από την προμηθεϊκή δράση του, θέτουν οπωσδήποτε το ερώτημα κατά πόσον οι δυνάμεις αυτές λειτουργούν στη φυσική τους προοπτική.
Φαίνεται πως ο σύγχρονος δυτικός πολιτισμός, που είναι πλέον ένας οικουμενικός πολιτισμός, κατανοεί τις δυνάμεις του ανθρώπου -και τον ίδιο τον άνθρωπο- μόνο με όρους υλικο-πνευματικής κυριαρχικότητας. Έχοντας δεχθεί ως αυτονόητη προϋπόθεση ότι είναι ο απόλυτος και ανεξέλεγκτος κύριος της οικουμένης, συμπεριφέρεται με μία παράλογη ασέβεια προς τους άλλους και προς τη φύση. Το φυσικά και κοινωνικά ισχυρότερο άτομο δεν βρίσκει το λόγο να μην υποτάξει το ασθενέστερο. Τα πλέον ανεπτυγμένα κράτη δεν βρίσκουν το λόγο να μειώσουν την παράλογη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, και δρουν εναντίον των λιγότερο προηγμένων χωρών και των μελλοντικών γενεών. Τέλος, η συνολική τεχνική δράση αλλάζει απρόβλεπτα τις φυσικές ισορροπίες στη φύση.
Η «ρεαλιστική» πολιτική του αλαζόνα «βασιλιά» της Γης επαναλαμβάνει το λάθος του Αδάμ: την επιδίωξη να γίνει θεός μέσα από την εγωιστική κατανάλωση κάθε καρπού (Το χάρισμα της «εξουσίας» επί της φύσεως, που δίνεται από τον Θεό στον άνθρωπο, σύμφωνα με την Παλαιά Διαθήκη, πρέπει να κατανοηθεί στις ορθές πνευματικές συντεταγμένες της Καινής Διαθήκης, άλλως μπορεί να εκληφθεί ως αντίθετο με την αλήθεια του).
Η προοπτική του Αδάμ ως Προφήτη, «Βασιλέα» και Ιερέα του κόσμου, πραγματοποιήθηκε από τον Χριστό, το Νέο Αδάμ, και φανερώθηκε δια του Σταυρού.
Το βασιλικό χάρισμα του ανθρώπου πραγματοποιείται όχι μόνο με τη δημιουργική επέμβαση επί του κόσμου των αντικειμένων, αλλά, κυρίως, επί του «κόσμου» των παθών. Η δημιουργική επέμβαση στον κόσμο της φύσεως και της κοινωνίας έχει δηλαδή θετικό χαρακτήρα μόνο ως υπέρβαση της κατακτητικότητας.
Η δια της Χάριτος υπέρβαση των ιδιοτελών κινήσεων του ανθρώπου -η «βασιλεία» επί της εγωκεντρικής αυθαιρεσίας- οδηγεί στην αγάπη, το σεβασμό και τη

συμφιλίωση με τα άλλα πρόσωπα και τη φύση.
Εν Χριστώ αποκαλύπτεται ότι η ζωή αυξάνει και προοδεύει καθολικά μέσα από την αγάπη (και όχι μέσα από την εγωκεντρική κυριαρχική δράση).
Στην αναγνώριση του κόσμου ως δώρου του Θεού, στην Ευχαριστία και στο «ρίσκο» της εμπιστοσύνης προς τον μη βλεπόμενο Δωρητή, ακολουθεί η αληθινή ζωή που νικάει ακόμη και το θάνατο.
Ο Αδάμ «βασιλέας» της κτίσεως;
Ναί, αλλά εν Χριστώ Ιησού -τω Νέω Αδάμ, όπου *«Ο σταυρός της βασιλείας εστί σύμβολον»* (άγιος Ι. Χρυσόστομος).

(Πηγή: 'ΤΟΛΜΗ', ΙΑΝ 2005)